

mti belső hírek

1963. szeptember 24.

bb. 1. „miért bontják állandóan a budapesti utcákat?„

1/hbj/sze/a/vg

1963. szeptember 24.

nehéz lenne pontosan felmérni, hogy pillanatnyilag hány helyen talál a járókelő a budapesti utcákon kisebb vagy rövidebb szakaszon felszaggatott járdákat, uttesteket. annyi azonban bizonyos, hogy többszáz helyen, nem beszélve a tanács körutáról és környékéről. mindezek láttán rengetegen teszik fel a kérdést: „miért bontják állandóan a budapesti utcákat?„

- sajnos, a járdák és az utak bontása szükségszerű - mondták a válaszádra leghivatottabbak. - az egyik ok: budapesten előregedtek a közművek, különösen a belső városnegyedekben. ötven-hatvan évvel ezelőtt építették-fektették a csatornák nagy részét, a gáz, a villany, a vízvezetékeket, s ezek hol itt, hol ott, de mind többször szakadoznak be, sérülnek meg, tehát ki kell cserélni. a másik ok: a szigorú télidőben a szokottnál is több helyen sérült meg a hálózat, s ha akkor ideiglenesen -provizórikusan - rendbe is hozták - most véglegesen helyre kell állítani. a harmadik ok: a közműveknek az idei tervben szereplő felújítása az év első négy hónapjában szinte lehetetlen volt, s ezt most kell pótolni. ha alaposan vizsgáljuk a kérdést, negyedik - és nem elhanyagolható - okként meg kell említeni, hogy hosszú évekig, sőt évtizedekig elhanyagoltuk ezt a munkát, s a bajok most csőstől jelentkeznek. mindezek után érthető: megszapordott a bontások száma, s a szokottnál is többhelyütt kell megbolygatni az uttesteket, járdákat.

- azt a megjegyzést is gyakran halljuk, hogy ha már bontani kell, rendben van, bontsanak, de miért tart olyan sokáig a munka, a munkagödrök betemetése után miért késlekedik a feltört aszfalt javítása, pótlása. részben műszaki okok miatt. ha például 300 méter hosszban kell kicserélni a vízcsövet, egy-egy husz-harminc méteres szakasz átépítése után nem földelhetjük be az árkot. nyitva kell hagyni az egész háromszáz méternyi főszakaszt a nyomáspróbára, mert hiba esetén kezdhettek újból a földmunkákat. sok hasonló műszaki okot is fel lehetne sorakoztatni. sokan úgy vélekednek: csak néhány dolgozó „piszkálja„ a földet, tehát nemtörődömség okozza a kényelmetlenséget. a valóság azonban más, mint már említettük, gyakran műszaki okok játszanak közre. az is igaz, hogy sokszor a munkaerőhiány is nehezíti a mélyépitést, s anyaghiányok is jelentkeznek. az utépitő vállalatok nem tudnak minden esetben elég gyorsan felvonulni a kisebb munkákhoz, ezen változtatni kell. /folyt.köv./

bb. 1. /,, miért..... folyt. /a

- elhangzik az a kérdés is, hogy ,, meddig tart még ez a bontási láz budapesten,, a válasz: sokáig. ugyanugy, mint hasonló koru nagyvárosokban, ahol ugyanilyen panaszok özöne hangzik el. ez érthető is, mert a felsorolt indokokon kívül el kell mondani azt is, hogy mind a belső, mind a külső városnegyedek lakói több kényelmet kérnek, tehát telefont, boylert, házfűtési gépeket, ez pedig megköveteli a hálózatfejlesztést, ami viszont bontás nélkül elképzelhetetlen. mivel ez elkerülhetetlen, a szakemberek vizsgálják, hogyan lehetne gépesítéssel meggyorsítani a csövek és kábelek fektetését. erre vonatkozóan már vannak kezdeményezések, s remélhetőleg a közeli hónapokban új típusu munkagépek vonulnak a bontások, a cső- és kábelfektetés meggyorsítására. /mti/

--

bb. 2. bartók művészi pályája címmel új sorozatot indít a magyar rádió

1/s/héné/a/fm

1963. szeptember 23/4.

a budapesti zenei hetek alkalmából ,, bartók művészi pályája ,, címmel új zenei sorozatot indít a magyar rádió. a sorozat bartók béla munkásságának állít emléket. negyvenöt előadás keretében mutatják be a nagy magyar zeneszerző életutját, művészi munkásságát, s legjelentősebb alkotásait.

az előadás-sorozat szerzője denijs dille professzor, a magyarországon élő világhírű zenetudós, a budapesti bartók archivum tudományos osztályvezetője. dille személyes kapcsolatban állott bartók bélaival és már több mint negyedszázada foglalkozik bartók-kutatással. eddig két könyve jelent meg belgiumban a magyar zeneszerzőről és ő fedezte fel, majd készítette elő előadásra. bartók zongorára és zenekarra írott scherzóját. ennek a műnek az ősbemutatója két évvel ezelőtt hangzott el a magyar rádióban. dille professzor francia nyelven írott előadásait peterdi mária fordította, felolvassa pálos györgy. a sorozatot gazdag zenei illusztráció színesíti.

a ,, bartók művészi pályája ,, című zenei sorozat első előadása szeptember 26-án, csütörtökön este hangzik el a kossuth-rádió műsorában. /mti/

--

-2-

NE

bb 3. Öt hónap alatt mintegy 400 ezren nézték meg a szovjet állami nagycirkusz műsorát - bucsuelőadás október 6-án

1 s/gk szb fm

1963. szeptember 24.

öt hónapja vendégszerepel hazánkban a szovjet állami nagycirkusz. az együttes májusban és júniusban a fővárosi nagycirkuszban lépett fel, júliusban és augusztusban pedig hat vidéki városban, mintegy 80 előadást tartott. műsorukat bemutatták kecskeméten, szolnokon, debrecenben, miskolcon, székesfehérvárott és pécsen.

a nagy érdeklődésre tekintettel a 40 tagú társulat szeptember elején újra ismét budapesten, a fővárosi nagycirkuszban szerepel. öt hónap alatt a fővárosban és vidéken mintegy 400 ezren nézték meg produkciójukat.

a szovjet állami nagycirkusz társulata október 6-án este tartja bucsuelőadását a fővárosi nagycirkuszban. / mti/

--

bb 4. szoborbemutatót és gyűjteményes kiállítást rendez a mezőgazdasági múzeum

1 cs/hné szb ká

1963. szeptember 24.

a mezőgazdasági múzeum vajdahunyadvári aulájában az országos múzeumi hónap alkalmából kiállítást rendeznek a mezőgazdaságtudomány nagyjainak szoborgyűjteményéből. a múzeum új szerzeményeit az ugynevezett gyűjteményes kiállításon mutatják be, többek között érdekes régi eketipusokat, kezdetleges talajművelő, terményfeldolgozó berendezéseket, ma már furcsának tűnő gépeket, a használatból rég kikopott eszközöket, szerszámokat. /mti/

--

bb 5. cseh esztrád-együttes budapesten - ,,magyar napok,, prágában

1 ol/fm szb fm

1963. szeptember 24.

októberben cseh esztrád-együttes vendégszerepel budapesten. novemberben pedig magyar népi- és tánczenekari együttes, továbbá neves előadóművészek közreműködésével ,,magyar napok,, - at rendeznek prágában. /mti/

--
- 3 -

NE

bb 6. diószüret borsodban

vid ká/tr szb

1963. szeptember 24.

borsod megyében a hűvösebb éghajlatu északi részeken csak úgy, mint az alföldi jellegű településeken évszázadok óta elterjedt, szinte őshonos fafajta a dió. az abauji és a gömöri domboldalakon, a hernád, valamint a vadász- és a rakaca patak völgyében ugyanúgy megtalálható, mint tokajhegyalján és bodrogközben. az új telepítésekkel együtt mintegy 400 ezer diófát tartanak nyilván.

a termő diósokban most megkezdődött a dióverés. annak ellenére, hogy a tavaszi szeszélyes, fagyokkal váltakozó időjárás számos helyen megtizedelte a termést, holdanként 2-2.5 mázsa termett. a diót most is hagyományos módon szedik. hosszú póznákkal verik le a csonthéju gyümölcsöt, amit a fa alá kiterített ponyván gyűjtenek össze, majd napon megszáritva távolítják el a héját. egy-egy községben, ahol nagyobb dióskertek vannak, mint gagyvendégiben, meszesen, majdnem olyan esemény a dióverés, mint a bortermő helyen a szüret. /mti/

-4-

bb 7. a tervidőszak végéig újabb 2000 gyereket tudnak elhelyezni nevelőotthonban - főten már „telt ház” van, minden helyet betöltötték tizenötmillió forint értékű támogatást adott a társadalom a gyermekvárosnak

1 vt/gg/m/sr

1963. szeptember 24.

államunk a gyermekvédelmi intézmények hálózatát fokozatosan továbbfejleszti. jó útemben haladnak a 2. kerületi csatárka uti nevelőotthon építkezési munkái, s már egerben is elkezdték hasonló intézmény építését. mindkettőben 320-320 gyermeknek adnak majd helyet. hozzáláttak a komáromi nevelőotthon tervezéséhez is, s tervezési előkészület alatt állnak a szolnoki, valamint a miskolci, szintén 320-320 gyermek befogadására alkalmas otthonok. folyamatos felújítások bővítések eredményeként számos nevelőotthonban nyílik majd lehetőség a következő években újabb gyermekek elhelyezésére. az ötéves tervidőszak végéig - hozzászámítva az új intézményeket is - előreláthatólag további 2000 rászorulóknak tudnak majd az illetékesek helyet adni.

a főti gyermekvárosban, amely az ország legnagyobb ilyen jellegű létesítménye, 920 gyermekről gondoskodnak, 3-tól 18 éves korig. az itt elhelyezettek csaknem valamennyien olyanok, akiknél nincs remény arra, hogy visszakerülhetnek családjukhoz. főten minden szükséges épület elkészült és az összes helyeket betöltötték. éppen ezért a gyermekváros vezetősége elhelyezési kéréseknek most már nem tud eleget tenni. az ilyenirányú igények kielégítésére szolgálnak majd a fentemlített, újonnan épülő otthonok, amelyek jórészt ugyancsak gyermekváros jellegűek lesznek.

a társadalom is igen sokat tesz azért, hogy enyhítse a gyermekvédelmi intézmények hálózatának bővítésével kapcsolatos gondokat. kiemelkedő példája ennek főt, hiszen az itteni épületek létrehozásához, berendezéséhez, a 920 gyermek oktatási, nevelési feltételeinek megteremtéséhez a gyermekváros 15 millió forint értékű támogatást kapott. /mti/

...-

8.50/n

-5-

bb 10. hol voltak néhánymillió éve a föld mágneses pólusai

1 tz/lk/m/vg

1963. szeptember 24.

érdekes paleomágneses kutatásokat végzett az elmúlt évben az ötvös Loránd tudományegyetem geofizikai tanszékének két adjunktusa, Szemerédy Pál és Márton Péter, Vörös Istvánnak, az ásványtani tanszék adjunktusának közreműködésével, azt keresték, hol volt néhánymillió évvel ezelőtt a föld két mágneses pólusa.

erre a kérdésre a választ a természet az úgynevezett ferromágneses kőzetekbe „írta be”, amikor ugyanis ezek az eredetileg izzón folyó anyagok lassan megszilárdultak, fokozatos lehűlésük közben bizonyos hőfokon mágnesesződtek, mégpedig pontosan a földi mágneses tér irányában, pólusai tehát a föld mágneses pólusainak síkjában helyezkedtek el, mikor pedig még tovább hűltek, ez a mágnesezettség olyan erősen „beléjük fagyott”, hogy még ma is tisztán felismerhető, ha tehát egy ilyen kőzet jelenleg is eredeti helyzetében van, mágnesezettségének iránya pontosan a föld egykori mágneses pólusai felé mutat.

a magyar geofizikusok a Balaton-felvidék legfeljebb néhánymillió éves bazaltjaiból vett mintákon végezték vizsgálataikat, eredményeik - akárcsak más eddigi európai megállapítások - arra mutatnak, hogy annakidején a föld látszólagos mágneses pólusai körülbelül a jelenlegi földrajzi pólusoknál, az északi és a déli sarkoknál voltak, ez pedig azért érdekes, mert ma már egészen máshol találhatók, az északi féltekén például Grönland nyugati partján, körülbelül a 78. szélességi kör magasságában, a föld mágneses tengelye tehát azóta mintegy 12 fokkal hajlott el, ami a felszínen körülbelül 1300 kilométeres elmozdulást jelent, e változás okát még nem sikerült kideríteni.

és még egy kérdés van, amire a magyar kutatók vizsgálatai sem adták meg a választ, az azonos töltésű pólusok ugyanis a vizsgált minták egy részében az északi, másik részében a déli sark felé mutatnak, a következő feladat tehát most már annak tisztázása, vajon a földmágnesség iránya fordult-e valamikor az ellenkezőjére, s a kőzetminták egy részében a változás előtti, más részében a változás utáni állapot rögződött-e meg, vagy pedig a kőzetek anyagának különleges eloszlása okozta-e azt a különbséget, amely most ilyen fejtöréseket okoz a geofizikusoknak.

eredményeiket a magyar kutatók a 9. geofizikai szimpóziumon tárták a szakmai nyilvánosság elé. /mti/

8.59-/n

-6-

bb.8. új képtár nyílik győrtt a muzeumi hónapban

vid/tné n fm

1963. szeptember 24.

a muzeumi hónap alkalmából október 5-én nyílik meg győrtt a városi képtár, az úgynevezett napóleón-ház első emeletén levő képtár 200.000 forintos költséggel épült, a képtár egyik termében kapott helyet a Czirákyak dénesfai kastélyából származó 19. század eleji szobaberendezés, a nagyteremben pedig vedres márk emlékkiállítás rendeznek, amelynek megnyitó ünnepségén Pogány Ö. Gábor, a magyar nemzeti galéria főigazgatója mond beszédet. /mti/

bb.9. törökkori dzsámi maradványai a tiszta medrében

vid/tné n fm

1963. szeptember 24.

a törökkori szolnoki vár vizikapujának előterében, közvetlenül a tiszta medrében három év óta végeznek ásatásokat, a tiszta rendkívül alacsony vízállása az idén is lehetőséget nyújtott arra, hogy a mederfenéken kutassanak a törökhódoltság idejéből fennmaradt emlékek után, eddig is többszáz lelet, kerámia-edények, bronz-, illetve vörösréz-szíjdiszkek, gombok, csatok kerültek elő, az idén vörösmárványból készült oszlopfő darabjait ásták ki, a feltevések szerint az oszlopfő törökkori dzsámi imafülkéjének maradványa, az értékes leletek egy része a szolnoki Damjanich János muzeumba került. /mti/

bb.11. korszerűsítik szolnok villanyvezeték hálózatát

vid/te n szf

1963. szeptember 24.

szolnok belterületén és az új lakónegyedekben föld alá helyezik a közlekedési és esztétikai szempontból egyaránt idejétmúlt elektromos légvezetéseket, egyelőre 11 utcában, közel 12 kilométer hosszúságban már a föld alatt vannak az elektromos kábelek, december közepétől nemcsak a közvilágítás, hanem a lakókábelek, december közepétől nemcsak a közvilágítás, hanem a lakókábelek és az ipari üzemek is a „föld alól”, kapják a villanyáramot, a korszerűsítésre 4.5 millió forintot költenek az év végéig. /mti/

9.00/n

-7-

bb.12. mintegy 18 000 holdnyi mezőgazdasági terület volt átmenetileg víz alatt a nagy esőzés miatt

1 sb/lk n vg

1963. szeptember 24.

elkészültek a jelentések a rendkívüli felhőszakadás miatt kiáradt patakok vizével és a domboldalokról lezudult csapadék-vízzel elöntött mezőgazdasági területekről. baranya, somogy, tolna, fejér, pest, nógrád, heves és szolnok megye egyes területein okozott károkat a víz. több mint tíz patak lépett ki medréről és csaknem 15 000 holdat borított el vízzel. a mélyen fekvő területeken összegyűlt belvízzel együtt mintegy 18 000 hold került átmenetileg víz alá. ennek a földterületnek tulnyomó része réti és legelő, s az elárasztott szántóföldek zöme még vetetlen terület volt. az áradások gyorsan levonultak. sok helyen a víz már 10 óra alatt visszahúzódott, s csupán a lapályos részekben időzött több napig. a belvízi szivattyutelepek azonban már zömében mentesítették ezeket a területeket.

a vízügyi szakemberek felülvizsgálták a károkat és több intézkedésre dolgoznak ki javaslatokat. megállapították, hogy a pest-környéki elöntésben jelentős része volt a gödöllői halastavaknak, mert a gátjaikon áttörő víz a megduzzadt rákospatakat terhelte. a hasonló esetek elkerülése miatt jelentősen meg kell erősíteni a tavak töltéseit és korszerűsíteni kell az árapasztó zsilipeket. biztonságosabb védelemről kell gondoskodni természetesen a lakott területeket veszélyeztető rákospatakok mentén is. a dunántúli kis patakok azonban csak többnyire réteket és legelőket fenyegetnek elárasztással. így a károk megközelítően sincsenek arányban azzal a nagy építési költséggel, amit a 10-20 évben egyszer kiöntő patakok töltésezése jelentene. a kapos viszont már veszélyesebb. ezért a következő években megkezdődik a kapos vízrendszerének átfogó rendezése és új töltések kialakítása. tervek készülnek még a tápió egyes mederszakaszainak szabályozására, sőt előirányozták egy víztároló-tó építését is, hogy veszély idején ez a nagy tó fékezze és tartsa vissza majd az árhullámokat. /mti/

bb.14. Libazsir-feldolgozó üzem orosházán

vid/ká/tr n

1963. szeptember 24.

a körösök-vidéken - különösen az alföldi tanyavilágban sok libát nevelnek és hizlalnak a háziasszonyok. orosházán és környékén a tavasszal libatömő társulások is alakultak, ahol nagyüzemi módszerekkel hizlalják a libák ezreit. a nagymennyiségű hizlalt viziszárnyas feldolgozására az orosházi baromfifeldolgozó vállalatnál új üzemet rendeznek be. speciális gépek olvasztják itt a libazsirt és pácolják, füstölik a kövér libamellet. a libazsir-feldolgozó és pácoló üzemben október első felében kezdik meg a munkát. /mti/

9.12/n

-8-

bb 13. fémzárolt zsákokban csirás vetőmag

vid/ká/m/tr

1963. szeptember 24.

kellemetlen meglepetés érte a csongrád megyei üllési kossuth termelőszövetkezet gazdait. az üllésiek tapasztalatból tudják, hogy korai vetéssel lehet csak megalapozni a jövő évi gazdag termést, ezért száz holdon kitűnő magágyat készítettek a rozs alá. a vetőmag is idejében megérkezett, csak éppen amikor kibontották a fémzáras zsákokat, látták, hogy teljesen használhatatlan a mag, két három centiméteres csirákat hajtott. a zsákokat a rákoshegyi állami gazdaság isaszegi üzemegységében töltték meg, s valószínűleg szakszerűtlenül, vizes helyen tárolták. félt, hogy ebből a vetőmagból máshova is küldtek, vagy küldenek, ahol ugyanugy járnak, mint az üllésiek, akik most megpróbálnak máshonnan szerezni vetőmagot. mindenesetre a saját hibájukon kívül előállott idővesztés sok mázsás termés kiesést okoz a szövetkezetnek. /mti/

...

bb 15. gazdag halászat a pusztától elhódított területen

vid/ká/m/tr

1963. szeptember 24.

néhány évtizeddel ezelőtt ősszel még a pásztorok is ott hagyták a hortobágyi tájat, ahol a kiszáradt legelők, a terméketlen földek jóformán semmi hasznot nem hajtottak. most a hortobágyon éppen ezekben a napokban a legtöbb a tennivaló. a több mint 70.000 holdas állami gazdaságban, ahol az idén már csaknem 25.000 holdat műveltek meg, naponta 2000 mázsa cukorrépat szállítanak el a földekről, 500-600 mázsa napraforgót csépelnek kombájnokkal, 1100 hold rizs betakarításán dolgoznak. valamikor széna is alig termelt a kiszáradt legelőkön, most már teljes kapacitással üzemel a lucerna szárító és őrlőüzem. a 7000 holdas tógazdaságban is most kezdődött a „betakarítás”, legalább 200 vagon halat szállítanak el innen. egy holdról több halat „termelnek”, mint amennyi szénát adott azelőtt az ősgyep. /mti/

...

bb 16. napirenden a népfront-bizottságok és a tanácsok kapcsolata

1 dl/gk/m/sr

1963. szeptember 24.

ezekben a napokban szerte az országban napirenden szerepel a népfront-bizottságok és a tanácsok kapcsolata. a megbeszélések sorozata a nyár végén kezdődött, s előreláthatólag decemberben zárul.

/folyt.köv./
9.40/n

-9-

fe

bb 16. /napirendem a ... 1. folyt./

a helyi államigazgatási szervek és a mozgalom társadalmi testületeinek vezetői megbeszéltek az együttműködés eddigi tapasztalatait, s új utakat keresnek az eredmények gyarapítására.

a megbeszélés-sorozattal egyidejűleg a népfront-bizottságok a legtöbb helyen már hozzákezdtek az őszi tanácsstagi beszámoló elkészítéséhez. az elmúlt években kialakult és már jól bevált gyakorlatot követve kellőképpen felkészültek a feladat megoldására. egyrészt azzal, hogy a bizottságok fórumán megtárgyalták a jövő évi községfejlesztési terv előirányzatait, s a művelődési munka fejlesztésére felvázolt elgondolásokat, másrészt pedig, hogy egész sor megbeszélést tartottak az újonnan megválasztott tanácsstagokkal. a népfront-bizottságok vezetői elmondták tapasztalataikat, amelyeket a lakossággal folytatott véleménycsereken szereztek egy-egy körzet tanácsstagjának eddigi munkájáról. ugyanakkor megkérdezték magától az érdekeltektől is, hogy milyen segítségre van szüksége közéleti tevékenységéhez. a tanácsstagi beszámoló elkészítésének programjában gondoskodnak arról, hogy ezek az összejövetelek megfelelő keretet kapjanak. ügyelnek arra, hogy a helyiségek könnyen megközelíthetők és lehetőleg a központban legyenek. sokhelyütt hozzákezdtek az időpont kiválasztásához is. /mtl/

...

bb 18. a mátészalkai járás valamennyi tanyai településének lesz könyvtára

vid/fm/tné/m/fm

1963. szeptember 24.

nagy gondot fordítanak a tanyai települések kulturális ellátásának megjavítására a mátészalkai járás tanácsai szervei. ennek egyik megnyilvánulása, hogy november elsejéig valamennyi tanyán létesítenek könyvtárat. hat ilyen település van még a járásban. egy előre csak száz-száz kötetesek lesznek a könyvtárak, de állományukat három hónaponként cserélik és vándoroltatják, és így az olvasók rendszeresen újabb szép-irodalmi, illetve szakmai könyvekhez juthatnak. a járási tanács művelődési osztálya azoknak a tanyáknak, ahol villany van, televíziót ajándékoz. kocsord-pusztasándor és nagydobos-perényi tanács már felszerelték a televíziót s az év végéig tiborszállás-halmostanya is megkapja. /mtl/

..

9.46/n

-10-

le

bb 17. régi barakképületekből 400 személyes színházterem oroszlányban

vid fm/tné vm fm

1963. szeptember 24.

komárom megye legfiatalabb városában, a már több mint 15.000 lakosu oroszlányban nagy figyelmet fordítanak a zömében faturól városba került lakosság művelődési és szórakozási igényeinek a kielégítésére. a gyorsan fejlődő városban a helyi lehetőségeket is felkutatják azoknak a kulturális beruházásoknak a pótlására, amelyek végleges megvalósítására csak később kerül sor. így például az új művelődési palota építése még nem szerepel ebben az ötéves tervben. ezért bővítették ki tavaly társadalmi munkával a régi művelődési házat és ezért hoztak most létre régi barakképületekből egy másikat. 50.000 forint értékű társadalmi munkával, a barakképületekből létesített művelődési házban 400 személyes színházterem is van. a lehetőség nyílik arra, hogy az idén a déryné színház rendszeresen tartson előadásokat a városban.

a tanács öt éves művelődéspolitikai tervének másik fontos célja a közoktatás kiszélesítése. szeretnék elérni, hogy 1965-ig a városban a dolgozók túlnyomó többsége elvégezze az általános iskola nyolc osztályát. az idén 380 felnőtt jár általános iskolába s hogy a nagyrészt bányászhallgatók zavartalan tanulását biztosítsák, önálló felnőttoktatási tantestületet hoztak létre. az oktatás idejét a hallgatók változó műszakjához igazítják. /mtl/

..

bb.19. megszabadult a ciántól a reitter ferenc utca

1 sl/sze n vg

1963. szeptember 24.

a falevelek hullása éveken keresztül a reitter ferenc utca környékén kezdődött el a legkorábban. a növények gyors hervadását a forgácsoló szerszámok gyarából kiáramló gázok okozták, amelyek a környék lakosságának is sok kellemetlen órát szereztek. a szerszámok edzéséhez használt felhevített ciánsó égési termékeiktől egészen a legutóbbi időkig még a legkorszerűbb elszívó és leválasztó berendezésekkel sem sikerült megtisztítani a levegőt. most azonban a jelek szerint végleg megoldódott a probléma. öcsödi daniel, a gyár lakatos csoportvezetője óránként 4.000-5.000 köbméter levegő megmozgatására alkalmas elszívóberendezést készített, amelyet saválló perforált csövekkel és több oszlop nátriumkloridos kődréteggel bélelt. a gép a kemencéknél keletkező gőzt magába szippantja, annak minden szennyező anyagát leköti és a szabadba már csak a teljesen megtisztított levegőt bocsátja ki. az elszívóberendezésben lecsapódott ciánkristályokat zárt edényben összegyűjtik és az ugynevezett méregtetőben elássák. /mtl/

10.10/e

- 11 -

le

bb 22. értékes új kadarkafajták a duna-tisza között

vid/ká/tr/m/

1963. szeptember 24.

Kecskemét határában a szőlészeti kutató intézet miklós-telepén évek óta dolgoznak a kutatók azon, hogy a jelenleg köztermesztésben levő homoki borszőlőknél minden tekintetben jobb fajtákat állítsanak elő. nyolcezer hazai és külföldi fajta keresztezéséből származó hibridek közül a 25 legjobbat jelölték ki továbbszaporításra. a fajtajelöltek több éves megfigyelés után kitűnőre vizsgáztak. főleg a kadarka nemesítésében értek el jó eredményeket. a homoki kadarka és a francia vörös borszőlő kombinációjából származó egyedek nemcsak héjukban hanem a husban is bőséges szinanyagot tartalmaznak, s így már a préselésnél előerjesztés nélkül vérvörös levét adnak. emellett laza fűrtűek, s a betegségekkel szemben ellenállóak. a fehér borszőlő nemesítésében is sikerültek a „házasítások”,... az ezerjő és a szürkebarát, valamint a hárslevelű és a trami-ni keverékből kitűnő ízű és zamatu termést adó hibridet nyertek. az intézetben a most szüretelt fajtajelöltek minősítését rávezetik a törzskönyvekre. eddig a legtöbb pontot a kiváló színeződésű, keményhéjú, ugynevezett homokvére fajtajelölt kapta.

az új hibrideket törzstáblákon szaporítják tovább. /mti/

bb 21. újfajta téli szövetek készülnek a richards finomposztógyárban

vid/te/m/szf

1963. szeptember 24.

még nyáriasan meleg az idő, a richards finomposztógyárban azonban már százezer méter számra szövik az újfajta téli öltöny és kabátszöveteket. a negyedik negyedévben megjelent az üzletben a budapesti nemzetközi vásáron nagydíjat nyert szintetikus szálú woolakril szövetcsaládhoz tartozó bolton elnevezésű nehezebb anyag. nagy mennyiségben gyártják a réteges öltözködés követelményeinek megfelelő, könnyített kabátszöveteket is. a tiszta gyapjú darnó-ból ötvenezet, a 20 százalékos viszkózus tartalmu, mérsékelt áru gyimesiből 60.000 négyzetméter készül az év végéig. ezek annyiban különböznek a hagyományos télikabát szövetektől, hogy méretenkénti súlyuk nem ezer, hanem csak 760 gramm és nem simák, hanem apró mintások, kockások a legkülönfélébb színekben. /mti/

10.14/n

-12-

bb.20. ötmillió forint betét a nagybaracskai takarékszövetkezetben

vid/lk n szf

1963. szeptember 24.

a bács megyében működő 21 falusi takarékszövetkezetnek már több mint 13 000 tagja van. az idén eddig mintegy 13.000.000 forinttal növekedett a takarékszövetkezetek betétállománya, amely összesen meghaladja a 40 millió forintot. négy kivételével valamennyi takarékszövetkezet egymillió forintot felüli - a nagybaracskai pedig 5 millió forint - betéttel rendelkezik. a „falusi bankok” működése igen előnyös a tagoknak, akik csak ebben az esztendőben már több mint tízmillió forint kölcsönt vettek fel. a kimutatás szerint az összeg nagyrészt telkek, családi házak vásárlására, építésére, továbbá a különböző háztartási kisgépek, növényvédőszeres és nagyobb értékű iparcikkek beszerzésére fordították. /mti/

bb.23. teljes üzemen a göcseji szilvaaszalók

vid/ká/tr n

1963. szeptember 24.

zalaiban a göcsej-vidéken nagymennyiségű szilvát természetesen a kertekben, s a gyümölcs zömét aszalva értékesítik. a földművelőszövetkezetek zala megyei értékesítő központja 25 göcseji termelővel, továbbá a szentpéteruri és a pusztaszentlászlói termelőszövetkezettel, valamint a zalaegerszegi hegyközséggel kötött szerződést szilva aszalásra. az aszalók már teljes üzemen működnek. a számítások szerint mintegy tízezer mázsa nyers szilvát dolgoznak fel. a zalai aszaltszilva egy részét külföldre szállítják. /mti/

bb.24. bronzkori sírokat tártak fel vásárosnaményban

vid/tné n fm

1963. szeptember 24.

a közelmúltban négy bronzkori sirt tártak fel vásárosnaményban. a leletek tanúsága szerint a halottakat zsugorítva temették el, s mellőlük használati tárgyakat helyeztek. a sírokból az emberi csontokon kívül kő- és bronz-eszközök, cserpedények kerültek napvilágra. az egyik sírban 13 teljesen ép edényt találtak. a legnagyobb körülbelül 45 centiméter magas.

a leleteket a vásárosnaményi múzeumba szállították. /mti/

bb.25. renoválták a hédervári kastélyt

1 vid/fm n fm

1963. szeptember 24.

a szigetköz egyik idegenforgalmi nevezetességét, a hédervári kastélyt az idén több mint félmillió forintos költséggel renoválták. a községi tanács most szerződést kötött a mosonmagyaróvári kertészeti vállalattal a falu parkosítására, amihez a lakosság is jelentős társadalmi munkát ajánlott fel. /mti/

10.19/n

-13-

bb 27. megkezdődött a részleges termelés a kábel-és műanyaggyár új alapanyag üzemében

1 sl/tr vm/vg

1963. szeptember 24.

a műanyagfeldolgozás egyik fontos bázisa épül a kábel-és műanyaggyárban, ahol majdnem 200 millió forintos költséggel új csarnokokat emelnek, a meglévőket bővítik, korszerű gépeket helyeznek üzembe. az építkezés most folytatott első fontos szakaszán: elkészült az új alapanyagüzem, ahol a napokban a mügyanta és a bakelitpor gyártásával a részleges termelés is megindult. az új csarnok gyantafőző, hűtő és szárítóberendezései nagyrészt a helyükön vannak, néhány gépet azonban kisebb-nagyobb hibák miatt csak későbbi időpontban tudnak üzembe helyezni.

az anyag utját úgy jelölték ki, hogy a szállítás majdnem emberi kéz érintése nélkül bonyolódik le, az alapanyag a csarnok legfelső szintjére kerül, s mire a föld gravitációs erejének hatására a földszintre ér, továbbfeldolgozásra alkalmas bakelit, vagy gyanta lesz belőle.

az alapanyaggyárat új, vagy újjáépített csarnokok veszik majd körül. a többi között a 60 méter hosszú, ugynevezett keménygumi üzem, ahol 45 automataprés segítségével nagy tömegben gyártják majd az akkumulátorházakat, a biztosíték és villanyóra alátéteket. ennek az üzemnek az építkezése is befejezéshez közeledik.

a rekonstrukcióval egyidőben átalakítják a gyár egész technológiáját, felújítják a teljes energiarendszert. két éven belül befejeződik a gyár rekonstrukciója, s 1965-re, körülbelül 90 százalékkal növekszik a műanyagcikk gyártása, a beruházási összeg, a termelés növekedése és a minőség javulása révén 29 hónap alatt visszatérül./mti/

bb 32. nyolcvan lakás építését kezdték meg nyiregyházán

vid fm/tné vm fm

1963. szeptember 24.

nyiregyháza déli részén, az arany jános utcai új lakótelep környékén 80 lakás építését kezdték meg. két 40-40 lakásos, háromemeletes tömböt létesítenek a lehel utcában. építésére körülbelül tízmillió forintot költenek./mti/

10.26/n

-14-

bb 26. nyolcezer felnőtt tanul zalában

vid/fm/tné/m/fm

1963. szeptember 24.

zala megye általános és középiskoláiban is megkezdődött az oktatás az esti és levelező tagozatokon. a továbbtanulás iránti érdeklődésre jellemző, hogy például a középiskolákban minden hely foglalt. a megye gimnáziumaiban esti tagozatot is indítottak. a zalaegerszegen második éve működő gépipari technikum iránt olyan nagy volt az érdeklődés a városban, hogy esti és levelező tagozatot is kellett indítani. megkezdte működését zalaegerszeg legújabb oktatási intézménye, a felsőfokú gépipari technikum is. emelkedett a kihelyezett mezőgazdasági technikai osztályok száma is: ebben az oktatási évben zalaegerszegen, kehidán és csesztregen nyitnak új osztályok.

a felnőtt-oktatás előterében a mezőgazdasági szakmunkásképzés áll. a hároméves tanfolyam előadásai októberben kezdődnek, s a meglévőkhöz kívül további 47 első évfolyamot indítanak. ebben az évben már mintegy két- és félezeren tanulnak a szakmunkásképző tanfolyamokon. az általános és középiskoláknak, valamint a szakmunkásképző tanfolyamoknak nyolcezer hallgatója van zala megyében./mti/

...-

bb 28. pótolták elmaradásukat a miskolci mezőgazdasági gépjavitók

vid/te/m/szf

1963. szeptember 24.

a miskolci mezőgazdasági gépjavitó vállalat a különböző mezőgazdasági erő- és munkagépekhez hatszáz-hétszáz féle pótalkatrészt készít az idén, több mint 90 millió forint értékben. a vállalat a hosszúra nyúlt tél miatt több mint négytíz millió forint értékű pótalkatrésszel maradt el tervétől. a munkakörülmények jobbrafordulása után a dolgozók vállalták, hogy a tekintélyes hiányt a harmadik negyedév végéig teljes egészében pótolják. a műszakiak pontos ütemtervet készítettek, átcsoportosították a dolgozókat. az intézkedések meghozták gyümölcsüket. a vállalat pótolta az elmaradást, s a hiányzó pótalkatrész mennyiségét már átadta az elosztószerveknek./mti/

...-

11.10/n

-15-

bb 36. kedden ünnepélyesen megindult a malév első tengerentúli, a budapest-kairo közötti légijárata

t hbj/sze/m/hk

1963. szeptember 24.

kedden ünnepélyesen megindult budapest-kairo között a légi-forgalom. az indítójáráttal római rudolf közlekedési- és postaügyi miniszterhelyettes vezetésével magyar delegáció utazott az egyesült arab köztársaság fővárosába. a megnyitójáraton a magyar delegációt elkísérte mohammed ibrahim, az egyesült arab köztársaság magyarországi nagykövete is.

a küldöttség bucsuztatásán megjelent kossa istván közlekedési- és postaügyi miniszter, szarka károly külügyminiszterhelyettes, a külügyminisztérium, a közlekedési- és postaügyi minisztérium, a magyar légiközlekedés, s a közélet több vezető munkatársa.

az indulás előtti rövid ünnepségen római rudolf közlekedési- és postaügyi miniszterhelyettes méltatta az új járat jelentőségét. hangsúlyozta:

- olyan eseménynek vagyunk tanúi, amelynek komoly jelentőséget tulajdonítunk a magyar népköztársaság és az egyesült arab köztársaság közötti kapcsolatok fejlesztésében. a mai napon baráti országaink fővárosai között a magyar légiközlekedési vállalat korszerű repülőgépeivel gyors, közvetlen összeköttetés létesül. remélhetőleg hamarosan megindul ezen a vonalon a united arab airlines járata is. amikor saját gépeinkkel először teremtjük meg ezt a közvetlen összeköttetést, egyszersmind új lapot írunk a magyar légiközlekedés történetében. a malév menetrendszerű járatai először lépik túl európa légiterét. külön öröm számunkra, hogy ez az új járat afrika legnagyobb és legjelentősebb, több mint hárommillió nagyvárosában, kairóban száll le, s arra a vidékre viszi utasait, ahol a mediterrán kultúra bölcsője volt.

a továbbiakban elmondotta, hogy ez az új légijárat tovább szélesíti magyarország és az egyesült arab köztársaság között a baráti kapcsolatokat. lehetőség nyílik arra, hogy országaink közéletének képviselői, gazdasági, kulturális, sportéletünk reprezentánsai alig öt óra alatt megtegyék a magyarország és egyiptom közötti utat. végül köszönetét fejezte ki a nagykövetnek, aki szívügyének tekintette a járat megnyitásának előkészítését. üdvözölte abból az alkalomból, hogy malév gép fedélzetén utazik kairoba.

mohammed ibrahim, az egyesült arab köztársaság magyarországi nagykövete válaszában kifejtette: nagy öröme szolgálni, hogy résztvehet a kairo-budapest-malév légijárat megnyitásán.

/folyt.köv./
11.14/n

-16-

le

bb 36. /kedden ... 1. folyt./ m

- bár földrajzilag országaink több ezer kilométernyi távolságban vannak egymástól, népeink kívánták a barátság megteremtését és erősítését. ennek eszközei közé tartozik az a kulturális egyezmény, amelynek alkalmazása lehetővé tette, hogy önk megcsodálják ősi történelmi emlékeinket és művészetünket, mi viszont az önk országában gyönyörű élményeket szerezhetünk. eszköz a barátság szélesítésében a kereskedelmi egyezmény is, s ennek során az idén megkészszerződtek gazdasági kapcsolataink. szükségszerű volt azonban a légiút megnyitása. ez most megvalósult. köszönet mindkét ország felelős hatóságának, s a mind két részről megnyilvánuló jóakaratainak. a két baráti ország közötti közlekedés e gyors eszközhöz a múltból még több látogatóra, gyümölcsöző kulturális és gazdasági kapcsolatokra számíthatunk. jogosan nevezhetjük ezt a légiutat a barátság útjének.

végezetül az egyesült arab köztársaság magyarországi nagykövete sok szerencsét kívánt a malév új légijáraához. /mti/

...-

bb 31. 250 új tanterem vas megyében

vid/fm/tné/m/fm

1963. szeptember 24.

vas megyében az utóbbi években mintegy 250 új tanterem épült, jórészt a községfejlesztési alapból. a falvak lakói több mint másfélmillió forint értékű társadalmi munkával segítették létrehozásukat. csaknem minden faluban új tanteremmel, politechnikai műhellyel bővítették a régi iskolát. számos helyen - mint például szentpéterfán, pápócon és kőszegen - teljesen új oktatási intézmény épült. /mti/

...-

bb 34. új szélesvásznú filmszínház diósgyőrött

vid/te/m/szf

1963. szeptember 24.

a lenin kohászati művek diósgyőr-vasgyári filmszínházának előadásait évente átlagosan kétszázötvenezeren tekintik meg. a mozikedvelők régi kívánsága volt, hogy a nagy befogadóképességű filmszínházat szélesvásznúra alakítsák át. a gyár szakszervezeti bizottsága eleget tett a dolgozók kívánságának, közel 200.000 forint költséggel végrehajtotta az átalakítást. rövidesen megkezdik a szélesvásznú filmek vetítését a diósgyőr legnagyobb mozijában. /mti/

...-

11.19/n

-17-

le

bb 29. váltvaforgató ekék készülnek mosonmagyaróvári dombhátak szántására

vid ek vm szf

1963. szeptember 24.

váltvaforgató eke sorozatgyártását kezdték el a mosonmagyaróvári mezőgazdasági gépgyárban. szeptember végéig 200, a negyedik negyedévben további 300 fve-2 jelű, kétvasú függesztett váltvaforgató eke készül el. az u-28 típusú traktorra szerelhető fel.

a váltvaforgató eke a dombhátak szántásához alkalmas különleges munkagép. oda-vissza ugyanabban a barázdában halad és mindig fel-felé forgatja a talajt. ez a rétegvonalszerű művelés a lejövő érepe védelmet nyújt a vízmosás okozta erózió ellen.

ugyancsak szeptemberben elkészül a váltvaforgató eke nagyobb teljesítményű, háromvasú változatának első kis sorozata is, mely a d-4-k traktorra szerelhető. ezenkívül a vörös csillag traktorgyár legújabb 90 lóerős, négy kerék meghajtású erőgépéhez minden eddiginél nagyobb teljesítményű, négy vasú fe-440 jelű függesztett kivitelű, önbeállító szerkezetű ekét is gyártanak mosonmagyaróvári. ennek a gépnek 160 centiméter a fogásszélessége./mti/

bb 37. csütörtökön reggel átadják a közúti forgalomnak a kiskörutnek a józsef attila utca-kálvin tér közötti szakaszát

1 hbj/sze vm hk

1963. szeptember 24.

a fővárosi tanács közlekedési igazgatósága közli, hogy a bajcsy-zsilinszky uton, a deák tér józsef attila utcai szakaszán, a tanács körut hetedik kerületi oldalán, valamint a muzeum köruton az utépitési munkálatok szerda este befejeződnek és szeptember 26-tól, csütörtöktől a kiskörut józsef attila utca-kálvin tér közötti szakaszát ismét átadja a közúti forgalomnak.

ezzel egyidejűleg az 5-ös, a 6-os, a 9-es, a 19-es, a 39-es, a 89-es és az n-jelzésű autóbusszjáratokat csütörtökön üzemkezdettől eredeti utvonalaikon közlekedtetni.

a 7-es és a 7/c járat kocsijai menet buda felé a szentkirályi utca, a bródy sándor utca, a muzeum köruton át járnak.

ugyancsak ettől az időponttól a 8-as, 60-as járatok végállomását visszahelyezi a madách térre.

/folyt.köv./
11.24/n

-18-

/bb 37. csütörtökön.....1.folyt./vm

szeptember 26-án üzemkezdettől az 52-es villamosjárat véglegesen kispest villanytelep- marx tér között szállítja az utasokat, s ezzel egyidejűleg az 53-as, az 53/a-jelzésű járat megszünik. helyette 52/a-jelzéssel csúcsforgalmi időben marx-tér-határ ut között, csúcsforgalmi időn túl 52/b-jelzéssel a marx tér-nagyvárad tér között közlekedik a villamos./mti/

bb 30. tizenötezer „résztvényes”, a baranyai falusi bankokban

vid ká/tr vm

1963. szeptember 24.

az év eleje óta mintegy három és félezer taggal gyarapodtak a falusi bankok baranyában, s a „résztvényes”-ek száma elérte a tizenötezeret. az egyenként száz taggal alakult takarékszövetkezetek között nyolc olyan van már, amelynek létszáma meghaladja az ezret. a betétállomány egyidejűleg elérte a negyvenötmillió forintot, vagyis átlagosan minden tagra háromezer forint megtakarított pénz jut.

a szorgalmas, takarékos baranyai falusi embereket dicséri, hogy a takarékszövetkezetek eredetileg mintegy tízmillió forintos betét-növekedést vártak 1963-ban. a jelek szerint ennek az összegnek éppen kétszeresét helyezik el a falusi bankokban az év végéig. január elsejétől mostanáig ugyanis összesen tizenhét millió forinttal „súlyosbódtak”, a takarékszövetkezeteknél váltott betétkönyvek, azaz havonta majdnem kétmillió forinttal.

eddig husz takarékszövetkezeti egység kapta meg a „milliomos” jelzést, vagyis ezeknél a takarékbetét összege már egymillió forint felett van./mti/

bb 33. jó közepes rizstermés várható - eredményes kemizálási kísérletek a rizsföldeken

1 ie vm ká

1963. szeptember 24.

néhány héttel a gabonaaratás befejezése után, szeptember közepén országszerte megkezdődött a rizs betakarítása. a munkát némileg hátráltatta, hogy a szeptember 8-i óriási esőzés a már lecsapolt telepek jó részét ismét feltöltötte. ezen a héten azonban már teljes ütemben folytathatták a munkát a rizsföldeken. a 32.600 holdnyi vetésterületből eddig mintegy 8500 holdat arattak le, s körülbelül ezer hold termését csépezték el.

/folyt.köv./
11.36/n

-19-

/hb 33. jó közepes...1.folyt./vm

a rizs aratását sok helyütt lassítja a munkaerőhiány, mivel ennek a munkafolyamatnak a gépesítése mindaddig megoldatlan. a termésnek mindössze 15 százalékát takarítják be gépekkel. általában osztott aratást alkalmaznak: kévekből aratógéppel vágják le a kalászt, majd kombájnnal vagy cséplőgéppel csépelnek. ezt azonban nem lehet nagyobb területekre kiterjeszteni, mert az erősen pergő szemű, illetve könnyen dőlő szalmájú rizsfajtákhoz nem megfelelőek a gépek.

az utolsó becsléseknél a rizs 13 mázsás, jó közepes átlagtermést ígért, magasabbat, mint az utóbbi években bármikor, s az első cséplési eredmények szerint - ha csak nem áll be hirtelen a tartós esőzés -, ennél is nagyobb lesz a termés. a nagy meleg és a sok napfény kedvezett a rizsnek. konyhatechnikai szempontból jó a rizs minősége is, mert a bőséges napsugárzás eredményeként magas a fehérjetartalma. a rizstelepek viszont a legtöbb helyen igen gyomossak voltak, s ezért a cséplés után sok lesz a tisztítani való.

az átlagosnál nagyobb termést és jobb minőséget ad az az ezer hold, ahol nagyüzemi kísérletként amerikai és olasz gyomirtó szereket próbáltak ki. a kémiai anyagok tökéletesen kipusztították a rizstegveszedelmesebb ellenségeit, a moharféléket, a tervek szerint jövőre már az egész vetésterületnek csaknem a felén ezekkel, a repülőgépről szórt készítményekkel gyomtalanítják a rizsföldeket./mti/

bb 38. elutazott az indonéz parlamenti küldöttség

t bc/gk vm hk

1963. szeptember 24.

kedden délelőtt elutazott Magyarországról az indonéz köztársaság ideiglenes legfelsőbb népi tanácskozó testületének és parlamentjének küldöttsége, amely dr. ali sastroamidjojo miniszternek, az ideiglenes legfelsőbb tanácskozó testület alelnökének vezetésével az országgyűlés elnökségének meghívására hazánkba látogatott.

a küldöttség bucsuztatására a ferihegyi repülőtéren megjelent vass Istvánné, az országgyűlés elnöke, dr. beresztóczy Miklós és polják János, az országgyűlés alelnökei, szarka Károly külügyminiszter-helyettes, az országgyűlés tisztikarának több tagja, számos országgyűlési képviselő. ott volt a bucsuztatáson garai Róbert, a magyar népköztársaság djakarta-i nagykövete. jelen volt a bucsuztatáson sarino Mangunpranoto, az indonéz köztársaság budapesti nagykövete, valamint több budapesti diplomáciai képviselőt vezetője./mti/

11.44/n

-20-

bb 35. francia orvosprofesszor a magyar-francia tudományos kapcsolatokról

i ms/gk vm sr

1963. szeptember 24.

a magyar tudományos akadémia meghívására egy hetet töltött hazánkban B.N. Halpern, a college de France igazgatója. Halpern professzor nevét az antihisztaminok felfedezése tette világhírűvé, egyébként valóságos polihisztor, egyformán otthon van a klinikai és kísérleti orvostudományokban. Magyarországi körútján meglátogatta a szegedi, a budapesti és a debreceni orvostudományi egyetemeket, klinikákat, kórházakat keresett fel és több előadást tartott. Elutazása előtt tájékoztatta dr. Majercsik Sándort, a magyar távirati iroda munkatársát itteni tapasztalatairól, és elmondta véleményét a magyar-francia tudományos kapcsolatok továbbfejlesztéséről.

- először jártam Magyarországon - mondta. - Franciaországban nem ismerik eléggé ezt az országot és a magyar tudományt. Sokan azt hiszik, hogy Magyarország is a gyengén fejlett országok egyike, holott ez egyáltalán nem így van. Nemcsak azért mondom ezt, mert úgy láttam, hogy az emberek jólápláltak, jólöltözöttek, a gyermekek szépek, tiszták, intelligensek. A legmélyebb hatást a magas kulturális színvonal gyakorolja az emberre.

- az elmúlt tíz évben kevés magyar tudományos közlemény jutott el hozzánk, még a magyar tudományos akadémia idegen nyelvű kiadványait és a magyar orvosi lapok közleményeit is nehezen tudtuk megszerezni. Éppen ezért mély hatást tettek rám az utóbbi két évben személyes találkozásaim az intézetemet meglátogató magyar tudósokkal. Ludányi professzoron kívül, akit régebről ismerek, Karádi, Fornet, Hajós és Rajka professzor, Legutóbb pedig kesztyűs professzor járt nálam. Ezek a látogatások értelték meg azt az elhatározásomat, hogy felkeresem Magyarországot, a helyszínen tanulmányozom az itteni tudományos munkát.

Ugy érzem, hasznos volt ez a látogatásom, és nagyon elégedett vagyok az itteni tapasztalatokkal. Meglepett a vidéki egyetemeken, Debrecenben és Szegeden látott magas színvonalú kutató munka. Jelenleg a támasztórendszer - a csont-és porcszövetek - alapelemeinek megbetegedését, a kollagenózis kérdését kutatom és az ugynevezett autoimmun betegségek problémáit tanulmányozom. Ezekről tartottam előadásokat is. Állatkísérleteimben enzimek adagolásával mesterséges kollagenózist idézek elő és ennek lefolyását próbálom hormonokkal, főleg cortizonnal befolyásolni. Kísérleteim egy új elmélet felállításához vezettek. Örömmel láttam, hogy Debrecenben Krompecher professzor másirányú munkásságának eredményei megerősítik feltevéseimet. Ugy gondolom, tartalmas és eredményes együttműködésre volna mód a magyar tudósokkal, többek között kesztyűs, Jancsó és Karádi professzorok intézeteivel.

/folyt.köv./

12.10/n

-21-

bb 35. /francia ... 1. folyt./ m

mindkét ország tudománya csak nyerne, ha tovább szélesítők kapcsolatainkat és fokoznók együttműködésünket. magyarországon ennek megvannak a kedvező feltételei: őszinte, mély érdeklődést tapasztaltam a franciaországi kutatók iránt, főleg fiatal kutatók cseréjére gondolok, akik hosszabb időt, egy évet töltenének a megfelelő társintézményekben. ez rendkívül elősegítené az új tudós nemzedék fejlődését. ebben a tekintetben franciaország sokat tud nyújtani, hiszen nálunk ugrásszerű fejlődés következett be az elmúlt években. az én intézetemet is amerikai, angol, svéd professzorok látogatják, holott nem is olyan régen ezekben az országokban fejlettebb volt az orvostudomány. az egészségügyi világszervezet révén sok kutató érkezik hozzánk a népi demokráciákból is, de magyarországról eddig viszonylag kevesen jöttek. ezen feltétel nélkül változtatni kellene. örülök, hogy rusznák istván, a magyar tudományos akadémia elnöke, - akit szintén régebből ismerek - májusban franciaországba látogat. az ő nevét és munkásságát franciaországban is jól ismerik és látogatása minden bizonnyal hozzájárul a francia-magyar tudományos kapcsolatok intenzívebbé, gyümölcsözőbbé tételéhez.

- a tudományos együttműködés - mondotta befejezésül halpern professzor - a két ország közötti kapcsolatok általános fejlődésének is fontos eleme. eddig inkább csak papíron működött a francia-magyar baráti társaság. az itt szerzett kedvező tapasztalatok alapján magam is szeretnék hozzájárulni, hogy a társaság minél élénkebben, eredményesebben vegye ki részét kulturális és tudományos kapcsolataink szorosabbra fűzéséből, az ehhez szükséges feltételek megteremtéséből.
/mti/

bb 39. halálos hordómosás

vid/fm/tn/m/fm

1963. szeptember 24.

a tolna megyei szárazd községben különös szerencsétlenség érte pécsi benő 55 éves gazdát. a szüretre készülve, spiritusszal akarta kiégetni hordóját. a hordóba öntött szeszt, meggyújtotta, majd bedugaszolta a hordót, amely szétrobbant. pécsi benő súlyosan megsebesült és a kórházban belehalt sérülésébe. /mti/

12.231/n

-22-

bb.40. időjárásjelentés

te/ n

1963. szeptember 24.

a meteorológiai intézet jelenti 1963. szeptember 24.-én kedden délben 12 órakor:

élénkülő déli-délnyugati szél

izland térségében mélyülő ciklon helyezkedik el, melynek frontrendszere ma hajnalra elérte a brit szigeteket. közép-európa időjárását továbbra is a nagy kiterjedésű kelet-európai anticiklon irányítja napos, száraz az idő, erős éjszakai lehűlésekkel.

hazánkban tegnap 8-11 órán át sütött a nap, esőt sehonnan sem jelentettek. a hőmérséklet napközben 23-27 fokig emelkedett, ma hajnalra általában 8-12, a nyugati és az északi határszáron helyenkint 4-7 fokig hűlt le a levegő.

ma délelőtt folytatódott a napos, csendes idő, budapestben nétfőn a hőmérséklet napi középértéke 18.1 fok volt a sok évi átlagnál 2.8 fokkal magasabb.

ma 12 órakor budapestben a hőmérséklet 21 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 767 milliméter, mérsékeltlen süllyedő irányzatú.

a balaton vizének hőmérséklete síófokon 21. fok.

várható időjárás szerda estig: ma derült idő, holnap kissé több felhő, legfeljebb csak néhány helyen /elsősorban a dunántulon/ eső. élénkülő déli-délnyugati szél. várható leg-
alacsonyabb éjszakai hőmérséklet 8-12, legmagasabb nappali hőmérséklet holnap keleten 23-26, nyugaton 20-23 fok között.

a duna vizállása kedden reggel 202 centiméter.

/mti/

13.40/n

-23-

15.45

le

bb 41. megnyílt az építők 4. nemzetközi konferenciájának öt-
napos tanácskozása

t sb/lk/m/vg

1963. szeptember 24.

az építők szakszervezetének dózsa györgy uti székházában kedden megkezdte ötnapos tanácskozását az építők 4. nemzetközi konferenciája. a világ minden tájáról eljöttek erre a fontos megbeszélésre az építő-, fa-, és építőanyagipari dolgozók szakszervezeteinek megbízottai és választott küldöttei. kedd reggelig 38 ország delegációja érkezett meg csaknem 185 taggal, és újabb küldöttségeket is várnak. a konferencia csaknem 30 tagu elnökséget választott, amelyben többek között helyet foglalt louis saillant a szakszervezeti világszövetség főtitkára, umberto scalia, az szvsz titkára, lothar lindner, az építő-, fa- és építőanyagipari dolgozók szakszervezeti nemzetközi szövetségének elnöke, veikko porkkala, ennek a nemzetközi szövetségnek a főtitkára, somogyi miklós, a szot elnöke, somoskői gábor a magyar építő-, fa- és építőanyagipari dolgozók szakszervezeteinek vezetői. megjelent a tanácskozáson kisházi ödön, az elnöki tanács helyettes elnöke, dr. trautmann rezső építésügyi miniszter, szakasits árpád, az országos béketanács elnöke és karakas lászló a szot titkára.

Lothar Lindner, a nemzetközi szövetség elnöke nyitotta meg a tanácskozást, majd somoskői gábor, a magyar építők szakszervezetének főtitkára üdvözölte a konferencia résztvevőit. a tanácskozáson veikko porkkala, a nemzetközi szövetség főtitkára számolt be azokról a világméretű küzdelmekről, amelyeket a 5. szakszervezeti világkongresszus határozatainak megvalósításáért, a dolgozók anyagi és szociális helyzetének javításáért, a különböző szakszervezetek országos és nemzetközi együttműködésének fejlesztéséért és a békéért vívtak. többek között elmondotta, hogy a kapitalista országokban a tőke koncentrációja, a gépesítés, valamint az új munkamódszerek alkalmazása tömeges munkanélküliséget eredményez és lehetőségeket ad vállalkozóknak a bérek csökkentésére. sok munkás kivándorol más országba, de gyakran rosszabb körülmények közé kerülnek, mert nem ismerik az adott ország szokásait, törvényeit, s a munkaadók ebből hasznot húznak és alacsonyabb bért fizetnek. ausztriában 1960-ban már az összes munkanélkülinek 9.5, belgiumban 28, dániában 17.5, olaszországban pedig 30 százaléka az építőiparból került ki az utcára. ezért a szakszervezeteknek az az egyik legfontosabb követelése, hogy elegendő bérrel díjazott munkához juttassa a dolgozókat, s ha nem kapnak munkát, akkor az állam fizessen munkanélküli biztosítást.

/folyt.köv./

14.53/n

-24-

bb 41. /megnyílt ... 1. folyt./ m

a reálbér csökkentésének megakadályozására és a szociális követelések kivívására széleskörű sztrájkharcokat vívnak a kapitalista országok építőmunkásai. az észak-amerikai egyesült államokban a múlt év első öt hónapjában több volt a sztrájk, mint az egész előző évben. kaliforniában 30 ezren, los angeles környékén 55 ezren, san diego környékén 60 ezer építőipari dolgozó tette le a szerszámot. kitartó és elszánt harcukkal 20 százalékos béremelést értek el a felajánlott 4 százalékkal helyett. jelentős sztrájkok voltak Európában is. többek között a finn építőmunkások a kereset 18 százalékos növelését vívták ki az idén.

a dolgozók követeléseinek teljesítése érdekében széleskörű akció-egységbe tömörülnek a szakszervezeti szövetségekhez tartozó szervezetek. japánban tíz különböző irányzatú szakszervezet alakított egy bizottságot, hogy összehangolja megmozdulásaikat. a ciprusi építőmunkások szövetsége szorosan együttműködik két másik szakszervezeti központ szervezeteivel, s egységük olyan erős, hogy közös követelésüket már a hatóságok is tiszteletben tartják.

veikko porkkala megállapította, hogy a nemzetközi szövetség szakszervezetei jelentős eredményeket értek el az akció-egység kialakításában, de továbbra is a legfontosabb teendők közé tartozik az együttműködés fejlesztése. országon belüli és nemzetközi összefogással az eddiginél nagyobb erőket kell mozgósítani a dolgozók munkakörülményeinek és szociális ellátásának javításáért, demokratikus jogaik kiterjesztéséért, valamint az építőmunka fontos feltételének megteremtéséért, a leszerelésért és a békéért.

a nemzetközi konferencia szerdán a főtitkári beszámoló megvitatásával folytatja munkáját. /mtl/

bb 43. elutazott hazánkból a kubai kulturális tanács elnöke

gk/m/sr

1963. szeptember 24.

kedden elutazott hazánkból vicentina antuna asszony, a kubai országos kulturális tanács elnöke, aki a művelődésügyi minisztérium és a kulturális kapcsolatok intézete elnökségének vendégeként egy hetet töltött hazánkban. antuna asszony magyarországi tartózkodása során múzeumokat és különféle művelődési intézményeket tekintett meg. a kubai kulturális élet jeles képviselőjét ilku pál művelődésügyi miniszter, aczél györgy, a művelődésügyi miniszter első helyettese, dr. rosta endre, a kulturális kapcsolatok intézetének ügyvezető elnöke fogadta. /mtl/

15.27/a

bb 42. indul az ut a jövőbe expedíció - sajtótájékoztató az uttörő-mozgalom munkájáról, terveiről

t di/gk vm sr

1963. szeptember 24.

az uttörő szövetség országos elnökségének titkára, szabó ferenc, a magyar sajtó házában kedden tájékoztatta az újságírókat a 851.184 tagot számláló mozgalom munkájáról, terveiről.

a nyár eleji statisztika adatai szerint 4590 csapatban tömörül az általános iskolák harmadik-nyolcadik osztályos tanulóinak 81.4 százaléka. a tavalyihoz képest jelenleg 307-tel kevesebb uttörő-csapat tevékenykedik a városokban és falvakban; ez az időközben végrehajtott összevonások következménye. a jövőben az egy iskola-egy csapat elvét követik, akkor is, ha koedukált oktatási intézményről van szó. egy év alatt összesen 80 ezerrel nőtt a kisdobosok és uttörők száma. a legutóbbi tanévben az uttörők 95 százaléka teljesítette a próba követelményeit. a kulturális szemle őrsi versenyein 301.853-an vettek részt. a 201.000 indulóból mintegy 100 ezren kapták meg sportteljesítményeikért a kilian-jelvényt. a csapatok turáin 608.416-an indultak, ismerkedtek szűkebb hazájukkal, s az ország más, távolabbi vidékeivel. örvendetes, hogy egy év alatt 1205 új szakkör alakult az iskolákban: számuk ezzel elérte a 9522-öt. ezekben 227.040 pártás ügyeskedik, barkácsol.

szabó ferenc a társadalmi munkában elért sikerekkel zárta az eredmények ismertetését. az uttörők összesen 5,528.000 órát teljesítettek a különböző feladatok megoldásánál. elültettek 2,760.900 facsemetét és husángot, s 96.255 kilogramm gyógynövényt, 2,621.794 kilogramm papírt, valamint 13,561.530 kilogramm vasat és fémet gyűjtöttek. a feladatokról szólva hangsúlyozta:

- ahhoz, hogy a jövőben is teljesíteni tudjuk hivatásunkat, felül kell vizsgálnunk tartalmi munkánkat és módszereinket. lépten-nyomon tapasztaljuk, hogy most felnövő gyermekeink érettebben lépnek a mozgalomba, mint a néhány évvel ezelőtti korcsoportok. nagyobb a szellemi befogadóképességük, s igényeik a technikai haladást tükrözve korszerűséget követelnek tőlünk is. ezért az elmúlt hónapokban az uttörőpróba követelményeit egyeztetjük az általános iskolák új nevelési tervével. ennek jegyében született az ut a jövőbe expedíció, amelyet mi magunk között nagy, országos játéknak nevezünk. kezdeményezésünk két alappillére a gyerekek átgondolt felkészítése az uttörőmunka keretében az életre és a játékosságra, amely a résztvevők életkori sajátosságaiból ered. az expedícióban őrök vesznek részt. tagjaik a jövőbe vezető ut felderítésével, azaz, hogy maguk is felkészülnek az iskola utáni évekre, valamint tetteikkel, cselekedeteikkel, amelyekkel már most részt vállalnak a feladatok megoldásából, együtt teljesítik az uttörőpróba követelményeit.
/folyt.köv./

15.34/a

- 21 -

/bb 42. indul.....1.folyt./vm

- nagy gondot fordítunk arra, hogy a kezdeményezés fő irányelvei szórakoztató, játékos formában váljanak valóra. a célok röviden fogalmazva így hangzanak: végezzétek szorgalmasan tanulmányaitokat az iskolában, segítsétek a gyengébbeket: ismerjétek meg szűkebb hazátokat; derítsétek fel a tudomány, a kultúra, a technika, az ipar, a mezőgazdaság, a közlekedés valamelyik ágának jövőjét; vegyetek részt a csapat kulturális szemléjén, expedíciós versenyén, sportvetélkedőjén; az őr tagjainak legalább fele tegyen le olyan szakpróbát, amelyet a jövőben hasznosítani tud. az ut a jövőbe expedíciót országos parancsnokság irányítja majd, amely előreláthatólag negyedévenként meghatározza és közreadja az új feladatokat. a csapatoknál máris hozzákezdtek a helyi programok kidolgozásához. így például olyan turákat terveznek, amelyek elvezetik a gyerekeket a tudomány váraiba - egy-egy megye kutató intézeteibe erőműveibe, - stb.

az ut a jövőbe expedíció az egész országban ezen a héten kezdődik./mti/

- . -

bb 45. szovjet, nyugatnémet és lengyel film a bemutató mozik eheti műsorán

1 s/gk vm fm

1963. szeptember 24.

szeptember 26-án három új filmet mutatnak be a fővárosi mozik. műsorra tűzik a szovjet filmművészek alkotását, a „kollégák,-at. vaszilij akszjonov ismert regényét alekszej szaharov írta filmre. a főszerepekben livanovot és lanovojt láthatja a közönség. a szovjet filmszínészek hangját budai istván és agárdi gábor tolmácsolja. a kalandfilmek kedvelői bizonyára örömmel fogadják majd helmut kautner rendező a vérdíj című alkotását. a romantikus kalandos film két főszerepét maria schell és curd jürgens játssza. a hét harmadik játékfilm-bemutatója az „akik ellopták a holdat,, című lengyel film. kornel makuszynski meséjének szélesvásznú, színes film-változatát jan batory rendezte.

érdekes rövidfilmeket is láthat a közönség a bemutató mozik eheti műsorán. bemutatják imre istván és rányi györgy „1514,, című filmjét, amely derkovits gyula ismert fametszetsorozatát mutatja be. gábor páli rendezte a „megérkezés,, című rövid játékfilmet.
/mti/

15.35/a

- 27 -

bb 44. szerdán nyílik a kisipari szövetkezetek cipőmodell-kiállítása

t tó/tm-lm vg

1963. szeptember 24.

az okisz népköztársaság utja 12 szám alatti bemutató-termében szerdán nyílik meg a nagyközönség számára a budapesti cipész kisipari szövetkezetek modell-kiállítása. a bőripari kiszöv kedden bemutatta az újságíróknak a kiállítás anyagát.

a kiállításon 15 szövetkezet 285 cipőmodellje látható. a bíráló bizottságban, amely döntött afelől, hogy mely modelleket állítsák ki, a kereskedelem szakemberei is résztvettek. ez azzal az előnnyel járt, hogy a kereskedelem képviselői máris kiválasztottak és megrendeltek több mint 20 modellt, a válogatás és a rendelés még tart. a kereskedelem igényeihez képest ugyan a budapesti kisipari szövetkezetek évi 430 000-450 000 páros termelése csak kis hányad, de mindenesetre színesíti és szélesíti a választékot. a kiállítás érdekessége, hogy a modelleken fel-tüntették, melyik cipőbolt, illetve áruház rendelt belőle, így a vásárlók már előre tájékozhatnak arról, hol kaphatják meg a kiválasztott cipőt. a modellszámok alapján az érdeklődők méret után is rendelhetnek a kiállító szövetkezettől.

a női cipők gazdag választékában megtalálhatók a nappali cipők különféle változatai, lapossarku, rámán varrott, rámanélküli keresztülvarrott, valamint ragasztott eljárással készültek többféle magasságú és erősségű sarkokkal egyaránt. látható különféle alkalmi és estélyi cipő. a kereskedelem máris rendelt ezekből. a női cipőknél újdonság a fémrudból készült ugynevezett úrsarok. bemutatnak 12-féle alacsonyszáru divat-csizmát is a nők részére, amelyeket méret után készítenek a szövetkezetek. a férficipők között megtalálhatók a legújabb modern fazonok is, a vágott orruak és a gavallérsarkuak. változatosak a gyermek- és sportcipő modellek, szegényes azonban a papucskok, a házicipők választéka.

a kiállítás október 5-ig naponta 10-19 óra között tekinthető meg. szombaton és vasárnap manekenek mutatják be az érdeklődőknek a legújabb cipőmodelleket. /mti/

--

- 28 -

16.00/a

18.00

me

bb 46. orosházán megnyílt az első takarmánygazdálkodási felsőfoku technikum

vid ká/tr szb

1963. szeptember 24.

orosházán első takarmánygazdálkodási felsőfoku technikum osztályát a hódmezővásárhelyi felsőfoku mezőgazdasági technikum ki-helyezett osztályaként kedden orosházán nyitották meg. az ország minden tájáról érkezett 64 érettségizett fiatal kezdte meg a tanulást, akik a magas szintű elméleti oktatáson kívül a technikum 4000 holdas gazdaságában a gyakorlatban is megismerkednek az öntözéses, valamint a szárazföldi szálas- és abrak-takarmány termesztés különböző módszerével. /mti/

--

bb 47. megkezdődött a nagyszüret a mátra alján és a közép-dunántúli történelmi borvidéken

vid ká/tr szb

1963. szeptember 24.

a szeptemberi napsütés kedvezett a szőlőknek, s az utóbbi két hét alatt 4-5 cukorfokot is édesedett a termés. a balatoni borvidékeken, ahol a korábbi sok csapadéktól megduzzadtak s rothadni kezdtek a szemek, ugynevezett mentőszedésekkel szabályozták meg a tőkét a beteg fürtöktől, úgyhogy az esőt követő száraz, napsütéses időjárásban már egészséges szőlő fejlődött és édesedett a tőkén. a balatoni borvidékeken a szőlő minősége és mennyisége is eléri az elmúlt évek átlagát: balatonföldtől badacsonyig közepes termést takarítanak be az állami és szövetkezeti gazdaságok. a részleges szedés után kedden megindult a hagyományos nagyszüret a közép-dunántúli borvidékeken mintegy 40 ezer holdnyi szőlőskertjeiben, s ezen a napon megérkezett az első 300 mázsás szállítmány a badacsony-vidéki állami pincegazdaság szőlőfeldolgozó üzemébe is.

ugyancsak kedden kezdődött meg a nagyszüret heves megye borvidékein. a mátra alján, ahol mintegy 13 000 hold szőlőt gondoznak a szövetkezetek, 12 000 szüretelő állt munkába az első napon. ezzel egyidőben az eger-gyöngyösvidéki állami gazdaságban megindult a szőlő átvétele. mintegy 140 ezer mázsa szőlő feldolgozását tervezik. /mti/

--

- 29 -

16.10/a

18.00

me

bb 48. teljesítette az öntöttüveg többlettermelésre tett vállalását a miskolci üvegyár

vid te szb szf

1963. szeptember 24.

a miskolci üvegyár készíti az építkezésekhez a drótbetűtes öntöttüveget, valamint a padlásteret megvilágító üvegcserepeket. a gyár a téli nehézségek miatti üvegcserep termelési elmaradását már jó ideje pótolta. az utóbbi hónapok jó munkájával, a gyártási technológia módosításával és jobb fűtőanyagellátás eredményeként sikerült az öntöttüveg termelését is számottevően fokozni, a 15 000 négyzetméter öntöttüveg többlettermelésre tett évi felajánlásukat máris teljesítették a dolgozók, a napokban pótvállalást tettek: megígérték, hogy az év végéig további tízezer négyzetméter öntöttüveget készítenek tervén felül. /mti/

--

bb 49. tudományos ülészek kezdődött ötvös Loránd tiszteletére - ismét a tudományos érdeklődés középpontjában a nagy magyar fizikus eredményei

t tz/sze szb vg

1963. szeptember 24.

kedden délután az ötvös Loránd tudományegyetem aulájában tudományos ülészek kezdődött az egyetem névadója, ötvös Loránd tiszteletére.

az ülészek megrendezését nem valami naptári évforduló tette időszerűvé, hanem az a tény, hogy ötvös Loránd munkássága, megállapításai, elsősorban a gravitációval kapcsolatos eredményei ezekben az évtizedekben ismét a tudományos érdeklődés előterébe kerültek. az általános relativitás-elméleten alapuló gravitációs kutatások most az újjászületés korát élik, és számos olyan elmélet kialakulására vezettek, amelyeket már kísérletileg kell igazolni. ez szükségessé és időszerűvé, a mérés technika rohamos fejlődése pedig lehetségessé is tette a gravitációra vonatkozó eddigi megállapítások finomítását.

a szombatig tartó ülészekon az elméleti fizika és a geofizika tudományának legjobb magyar művelőin kívül 11 külföldi - szovjet, német, kínai és amerikai - tudós vesz részt, köztük olyan nemzetközi tekintélyek, mint v.i. fok akadémikus, a lenin-grádi egyetem elméleti fizikai professzora, w.n. fairbank, az amerikai stanford university fizika tanára és o. meisaner akadémikus, a freibergi egyetem geofizika professzora.

/folyt.köv./

16.30/a

18.00

- 30 -

me

bb 49. /tudományos ülészek... 1. folyt./- szb

az ülészekot világny miklós professzor, az ötvös Loránd tudományegyetem tudományos rektorhelyettese nyitotta meg. utána dr. novobátzky károly kétszeres kossuth-díjas professzor, a magyar tudományos akadémia alelnöke méltatta ötvös Loránd tudományos munkásságának jelentőségét.

a következő napokon 15 előadás hangzik el, 9 külföldi, 6 pedig magyar tudósok részéről. valamennyi a nagy magyar fizikus eredményeihez kapcsolódik, illetve azok továbbfejlesztését jelenti. közben pénteken az ülészek résztvevői tihanyba, az ötvös Loránd geofizikai intézet obszervatóriumába látogatnak el, ahol többek között az ötvös-relikviákat tekintik meg. /mti/

--

bb 51. részeg autós balesete szarvason

vid fm/tné szb fm

1963. szeptember 24.

kwaysser béla szarvasi lakos hétfőről keddre virradó éjszaka erősen ittas állapotban vezette gépkocsiját. a község határában levő kanyarban teljes sebességgel nekihajtott a vele szemben haladó vontató első pótkocsijának. az erős lökés következtében a pótkocsi leszakadt az erőgépről, majd felborult, s a rajta ülő öt személy az árokba esett. közülük egy könnyebben megsérült, a másik négy baj nélkül meguszta a részeg sofőr okozta balesetet.

kwaysser bélát életveszélyes sérülésekkel szállították a békéscsabai kórházba, s a rendőrség eljárást indított ellene. /mti/

--

bb 53. piaci jelentés

i n.j./hné szb ká

1963. szeptember 24.

a nagyvásártelepre kedden 72 vagon és 181 tehergépkocsi áru érkezett. a vagonszállítmányok így oszlottak meg: nyolc vagon étkezési burgonya, hat vagon fejeskáposzta, kilenc vagon zöld- és fehérpaprika, négy vagon gyökérzöldség, egy vagon vegyes zöldsáru, négy vagon sárgarépa, két vagon paradicsom, két vagon vegyes gyümölcs, 12 vagon alma, két vagon szilva, egy vagon körte, 12 vagon szőlő, egy vagon héjas dió, egy vagon tojáspor, öt vagon tojás és két vagon vágott baromfi.

/folyt.köv./

16.50/a

18.10

- 31 -

me

bb 53. /piaci... 1. folyt./- szb

a földművelésszövetkezetek budapesti értékesítő vállalatok kedden mérsékelte a kelkáposzta fogyasztói árát, amely különként 1.40-1.80 forintért került forgalomba, a céklarépát 2., a tisztított karfiolt 3.60-5.--, a befőzni való paradicsomot 2.-2.50, a gyökérzöltséget 3.-3.80, a sárgarépát 1.60-2.-- forintért árusították. az öt kiló súlyú, papírzsákba csomagolt rózsaburgonyát csomagonként 12.50 forintért adták. /mti/

--

bb 54. Lvovi ipari küldöttség látogatása baranyában

vid te szb szf

1963. szeptember 24.

a baranya megye és a lvovi terület közötti baráti kapcsolatok jegyében négytagú lvovi ipari küldöttség látogatta meg baranyát, valentyin malancsuknak, a lvovi terület pártbizottsága titkárnak vezetésével. a szovjet vendégeket pécsi tartózkodásuk alkalmával rapai gyula, az mszmp baranya megyei bizottságának első titkára fogadta. a küldöttség több mecseki bányát és egyéb ipari üzemet tekintett meg.

a delegáció szerdán utazik el a megyéből. /mti/

--

bb 55. Sajtótájékoztató a művelődésügyi minisztériumban a muzeumi hónap programjáról - 122 fővárosi és vidéki muzeum kapcsolódik be az ünnepi hónap eseményeibe

t ol/tné szb fm

1963. szeptember 24.

kedden a művelődésügyi minisztériumban dr. balassa iván, a muzeumi főosztály tudományos és népművelési osztályának vezetője tájékoztatta a sajtó képviselőit az 1963. évi országos muzeumi hónap programjáról.

az idén 122 fővárosi és vidéki muzeum kapcsolódik be az októberi muzeumi hónap eseményeibe. több mint 150 kiállítás nyílik, mintegy 350 előadást, továbbá számos tárlatvezetést, filmvetítést és tanulmányi kirándulást rendeznek. az időszak kiállításokon kívül három nagyszabású állandó kiállítást is rendeznek.

a tatali kuny domokos muzeumban molnár jános művelődésügyi miniszterhelyettes október 1-én nyitja meg az országos muzeumi hónapot, és azzal egyidejűleg a muzeum helytörténeti kiállítását.

/folyt.köv./
17.00/a

- 32 -

bb 55. /sajtótájékoztató... 1. folyt./- szb

október 27-én kecskeméten nyílik állandó kiállítás, amely a duna-tisza közli földművelés történetét mutatja be az őskortól a modern szocialista nagyüzemi gazdálkodásig. az 1918-as polgári demokratikus forradalom 45. évfordulóján, október 30-án nyitják meg a petőfi irodalmi muzeumban a károlyi Mihály emlékkiállítást.

az ünnepi hónap célja, hogy a muzeumok széleskörűen bemutassák a népművelés és a tudományos munka területén egy év alatt elért eredményeket. a vidéki muzeumok nagyrésze már tanácskiállításokba került, ezért az eddiginél sokkal jobb anyagi és személyi feltételekkel vehetnek részt a munkában. az idén a műemlékvédelmi propaganda is szerepel a programban. ország-szerte előadásokon ismertetik a helyi műemlékeket, szabolcs, baranya, pest és borsod megyében pedig vándorkiállításon szemléltetik a helyreállított jelentősebb műemlékeket.

a muzeumi hónapban a tavalyihoz képest emelkedik a természettudományos előadások száma, és - szemben az elmúlt évek gyakorlatával - elsősorban nem képzőművészeti, hanem történeti, helytörténeti, ipari, mezőgazdasági, gyártörténeti kiállításokat rendeznek többek között salgótarjánban, a nógrádi szénmedencében, ózdon és borsodnádasdon.

több nagy vidéki muzeumban koncertekkel kötik össze az irodalmi és történeti előadásokat. szeptember 29-én az esztergomi vár muzeumban „költészet és zene a középkori esztergomban”, címmel tartanak előadást operaházi művészek közreműködésével. október 6-án a győri xantus jános muzeumban a musica antiqua zenekar ad hangversenyt. ezenkívül „ki mit tud”, vetélkedőket rendeznek a különféle kiállítások anyagáról.

a petőfi irodalmi muzeumban és a magyar nemzeti muzeumban ankétokra kerül sor, amelyekben a középiskolai tanárok megvitatják, hogyan lehet hasznosítani a kiállítások anyagát az irodalom- és történelem-oktatásban.

október 30-án országos muzeológus napot tartanak, amikor a legkiválóbb muzeumi dolgozóknak kitüntetések és jutalmakat adnak át.

a muzeumi hónap programja 106 oldalas kiadványban kapható a muzeumi ismeretterjesztő központ propaganda irodájában, 5. kerület, józsef nádor tér 7. szám alatt. /mti/

--

17.09/a

- 33 -

bb 50. a dolgozó nők helyzetéről tárgyaltak a szabolcs megyei tanács és nőtanács együttes ülésén

vid fm/tné-lm fm

1963. szeptember 24.

a tanácsi és társadalmi szervek képviselőiből alakított bizottság jelentése alapján a dolgozó nők helyzetéről tárgyaltak kedden a szabolcs-szatmár megyei tanács és nőtanács együttes ülésén.

a nők helyzetét elemezve megállapították, hogy a gazdasági élet különböző területein 92 000 nő dolgozik a megyében. közülük 72 500-at a mezőgazdaságban foglalkoztatnak. a termelőszövetkezetekben a dolgozók 40-60 százaléka nő. a növényápolásnak csaknem háromnegyedrészt ők végezték és igen sokan tevékenykednek a konyhakertészetben, a dohánytermelésben, és a baromfi-tenyésztésben is. helyüket jól megállják a munkában, s egyre nagyobb a szerepük a társadalmi életben is. a legutóbbi választások alkalmával például 450-nél több nőt választottak be a községi tanácsokba, mint korábban, s közülük 112 társadalmi munkában látja el a vb. elnökhelyettesi funkciót. mind több asszony és leány tanul tovább, gyarapítja általános és szakmai műveltségét. a női tisztségviselők száma azonban még ma is kevés. a megyében egyetlen termelőszövetkezeti elnöknő sincs.

a dolgozó nők második műszakjának megkönnyítésére számos intézkedést tettek. nyíregyházán, a járási székhelyeken és a nagyobb községekben háztartási gépkölcsönzőket hoztak létre. az utóbbi két évben 25 óvodát, 7 bölcsődét létesítettek.

az együttes ülésen hozott határozat szerint a jövőben nagyobb mértékben szorgalmazzák majd, hogy az arra rátermelt nők vezető beosztásba kerüljenek. kérték a termelőszövetkezeteket, hogy szociális és kulturális alapjukból járuljanak hozzá napközi otthonok, bölcsődék, építéséhez, vásároljanak háztartási kisgépeket, s ezek kölcsönzésével könnyítsék női dolgozók helyzetét, a társadalmi és tömegszervek pedig segítsék elő a nők politikai, szakmai és általános műveltségének emelését./mti/

..-

bb 56. kgst-tanácskozás kezdődött budapesten

k 1e-lm ká

1963. szeptember 24.

kgst-tanácskozás kezdődött kedden budapesten, a royal szálló különtermében. a kgst-országok állattenyésztési kutatói intézeteinek képviselői „a tenyészbírák örökletes tulajdonságainak értékelése” című témát vitatják meg. az öt napig tartó tanácskozáson a hus- és tejtermelés szempontjából nagyjelentőségű ivadékvizsgálatnak az egyes országokban alkalmazott módszereit vizsgálják meg és egységesítik./mti/

..-
- 34 -

17.15/a

18.15

18.15

bb 52. a duna-partig folytassák a Lágymányosi Lakótelep építését - minden lakásba tervezzék meg a beépített butor helyét - lakók, szakemberek véleménycseréje

t d1/gk szb sr

1963. szeptember 24.

hétfőn a késő esti órákban zárult a hazafias népfront budapesti és 11. kerületi bizottságának jól sikerült ankétja a lakásépítkezésekről, amelyet a tervező, a kivitelező és beruházó vállalatok vezetőinek, valamint a lakosság képviselőinek részvételével a Lágymányosi Lakótelep művelődési otthonában tartottak. részt vette a tanácskozáson kanczler gyula, a 11. kerületi pártbizottság első titkára is.

a tanácskozást, amelyet galambos dezső, a kerületi tanács vb. elnöke nyitott meg, körültekintő szervezés, adatgyűjtés előzte meg. az épülő városrészben tanácstagok és lakóbizottsági tagok, népfront-aktivisták részvételével összegyűjtötték az új otthonok tulajdonosainak véleményeit, panaszait és javaslatait. a felszólalások a lakásépítés, lakáskultúra valamennyi területét felölelték. foglalkoztak a házak telepítésével, elrendezésével, a járulékos beruházások problémájával, a szobák és mellék-helyiségek beosztásával, méretével, a különböző szerelvények élettartamával és használhatóságával. felvetődött a gondolat, hogy indokolt lenne a duna-partig folytatni a Lágymányosi Lakótelep építését. mind a szakemberek, mind a lakók jórésze egyetértett abban, hogy nem volt szerencsés a leendő vásárváros helyének kiválasztása. a hasonló intézmények külföldön egyrészt nem az ország fővárosában, másrészt pedig nem a városok központjában helyezkednek el. különösen akkor nem, ha egyébként is zsúfoltak a közlekedési utvonalak, a járművek. ráadásul: a terület kicsi nemzetközi színvonalú kiállítások, vásárok rendezéséhez, s alig van lehetőség a terjeszkedésre. az is szóba került, hogy a városképnek is jót tenne, ha korszerű lakóházak díszítenék a duna Lágymányosi partszakaszát.

„mosókonyhák helyett jól felszerelt tömbmosodákat”, - hangzott egy másik indítvány. négy-öt ház mosókonyhájának „árából”, telnek az építkezésre és a korszerű mosógépekre, illetve centrifugákra is. ráadásul az épületekben felszabaduló helyiségeket /például a szárítókat/ lakásoknak hasznosíthatnák. többen kifogásolták, hogy kicsik a lépcsőházak. a panasz jogosságát a szakemberek elismerték, de hozzátették: az is baj, hogy nagyok a butorok. az ipar és a kereskedelem még mindig nem gondoskodik elegendő mennyiségű korszerű variálható kisbutorról, s a beépíthető butorok gyártása sem tart lépést a követelményekkel. emiatt csak a távolabbi jövőben kerülhet sor arra, hogy minden otthont beépített konyhabutorral, szekrényekkel szereljének fel, jóllehet ezek előállításai költsége egyharmada a hagyományosnak.

/folyt.köv./
17.20/a

18.15

18.15

- 35 -

bb 52. /a duna-partig... 1. folyt./- szb

általános helyeslést váltott ki az a javaslat, hogy minden lakásba tervezzék meg a beépített butor helyét, még akkor is, ha nem szerelik fel a szekrényt, stb. az üresen hagyott helyet a lakók nagy többsége szívesen berendezzi a saját költségén.

egyebek között arról is szó esett a tanácskozáson, hogy az életszínvonal emelkedésével mindinkább előtérbe kerül az az igény, hogy lehetőleg a családok minden tagja saját helyiséget kapjon a lakásban. ez annál is inkább indokolt, mert a lakások építésénél a ma követelményeit egyeztetni kell azzal, hogy ezekben az épületekben 50 év után is lakni fognak. a résztvevők örömmel üdvözölték a bejelentést: a harmadik ötéves tervben - többek között a kelenföldi új nagy lakótelepen is - elég nagy számban építenek egy-, illetve kétszobás lakásokat két-három úgynevezett félszobával.

az ankéton elhangzott javaslatokat, észrevételeket a népfront összegezi, s eljuttatja az illetékesekhez. az eredményről pedig tájékoztatják a javaslattevőket. a résztvevők végül győri Lászlónak, a buváti igazgatójának kezdeményezésére és meghívására elhatározták, hogy a közeljövőben hasonló megbeszélést tartanak a látogatómányosi lakótelep harmadik ütemében elkészült lakásokról. /mti/

--

bb 57. halálos motorkerékpár szerencsétlenség

gg szb sr

1963. szeptember 24.

a 10. kerület hungária körút és a hős utca kereszteződésénél dósa józsef, 33 éves gépkocsivezető motorkerékpárjával összeütközött egy tehérgépkocsival. a baleset következtében a motorkerékpár vezetője a helyszínen meghalt. a motorkerékpár utasát, bodnár lászló, 32 éves kocsikísérőt életveszélyes sérüléssel kórházba szállították. a balesetet a motorkerékpár vezetője okozta, mert szabálytalanul előzött egy trolibuszt, miközben áthaladt az uttest baloldalára, ahol a szemben közlekedő tehérgépkocsival összeütközött.

20. kerület soroksár, dobó utca és a felső dunasor utca kereszteződésénél fodor juliana 20 éves segédmunkás kerékpárjával felborult és életveszélyes sérülést szenvedett. a mentők az istván kórházba szállították. /mti/

--

17.25/a

- 36 -

bb 58. nagy sikere van a kölni élelmiszerkiállításon a magyar paradicsompaprikának

gk-lm la

1963. szeptember 24.

magyarország rendszeresen részt vesz a kétévenként megrendezésre kerülő kölni élelmiszerkiállításon. a magyar kereskedelmi kamara rendezésében a terimpex, a monimpex és a hungarofruct külkereskedelmi vállalat állítja ki áruit, élelmiszer és konzerv, valamint italspecialitásokat, paprikát, csokoládéféleségeket, mézet. idén friss gyümölcsöt és zöldségfélét is bemutatunk kölnben. különösen nagy a sikere a paradicsompaprikának.

az élelmiszerbemutató ideje alatt a büfében a magyar szakácsok ételkülönlegességekkel vendégelik meg a látogatókat. /mti/

--

bb 59. súlyos sérülések háborúból visszamaradt löszertől

vid tné szb sr

1963. szeptember 24.

kovács györgy és taubert györgy 17 éves gánti diákok, a csákvári állami gazdaság tanulói, a gazdaság gyümölcsös kertjében gyomot irtottak, s közben háborúból visszamaradt gyutacsot találtak. a gyutacs felrobbant és kovács györgy súlyos, taubert györgy életveszélyes sérüléseket szenvedett. mindketőjüket kórházba szállították. /mti/

--

bb 60. hét közuti baleset komárom megyében

vid tné szb sr

1963. szeptember 24.

kedden komárom megyében reggeltől a délutáni órákig hét közuti baleset történt. szabálytalan előzések, az elsőbbségi jog semmibevétele okozta a baleseteket. a legsúlyosabb közuti baleset tatabányán történt. kukuda istván helybéli lakos kerékpárjával két gépkocsi között haladt, majd hirtelen kitört a gépkocsi közül. a vele szemben szabályosan közlekedő motorkerékpáros már nem tudta elkerülni az összeütközést. kukuda istvánt súlyos agyrázkódással szállították kórházba. /mti/

--

19.10/a

- 37 --

MTI

bb 61. ülést tartott a fejer megyei képviselőcsoport

vid tné szb sr

1963. szeptember 24.

az országgyűlési képviselők fejer megyei csoportja kedden délután ülést tartott székesfehérvárott. both vilmos, az aköv igazgatója, a megyei szállítási bizottság titkára a megye közlekedési helyzetéről számolt be, különös tekintettel a terményszállításokra.

estélyi gyula, a megyei tanács vb. elnökhelyettese az oktatási reformtörvény megyei bevezetéséről, orosz józsefné képviselő a gyógypedagógiai intézmények és kollégiumok helyzetéről tájékoztatta képviselőtársait. /mti/

bb 62. időjárásjelentés

tné szb la

1963. szeptember 24.

a meteorológiai intézet jelenti szeptember 24-én, kedden este 19 órakor:

élénkülő dél-délnyugati szél

várható időjárás szerdán estig: kissé többfelhő. Legfeljebb néhány helyen, elsősorban a dunántúlon, eső. élénkülő déli-délnyugati szél.

várható legmagasabb nappali hőmérséklet szerdán: keleten 23-26, nyugaton 20-23 fok között. /mti/

20.10/a

- 38 -

bb 63. a brazil szenátus alelnökének látogatásai

tné szb la

1963. szeptember 24.

karádi gyula, a külkereskedelmi miniszter első helyettese kedden fogadta camillo nogueira da gamma-t, a brazil szenátus hazánkban tartózkodó alelnökét, akit látogatására manuel antonio de pimentel brandao brazil követ kísért el.

ezután az alelnök a követ társaságában tisztelgő látogatást tett vass istvánnénál, az országgyűlés elnökénél.

este dr. beresztóczy miklós, az országgyűlés alelnöke fogadást adott a vendégek tiszteletére. a fogadáson megjelent karádi gyula, a külkereskedelmi miniszter első helyettese, az országgyűlés, a külügyminisztérium és a külkereskedelmi minisztérium több képviselője. dr. beresztóczy miklós pohárköszöntőjére camillo nogueira da gamma, a brazil szenátus alelnöke válaszolt.

manuel antonio de pimentel brandao brazil követ kedden vacsorát adott a brazil szenátus alelnökének tiszteletére. a vacsorán megjelent dr. beresztóczy miklós, az országgyűlés alelnöke, az országgyűlés, a külügyminisztérium és a külkereskedelmi minisztérium képviselői.

a brazil szenátus alelnöke kíséretével szerdán utazik tovább budapestre. /mti/

20.55

- v é g e -

- 39 -

MTI.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda, Budapest, I. Fő utca 6-7. Telefon: 189-480, 369-600
A szerkesztést és kiadását a vezérigazgató felel.

mti b e l f ö l d i h i r e k

1963. szeptember 25.

bb 1. karácsonykor mutatják be a germinált

i s/gk-lm fm

1963. szeptember 25.

karácsony hetében mutatják be a magyar és francia filmművészek közös alkotását, a germinált, a zola ismert regényéből készült filmet yves allegret rendezte. a főbb szerepeket jean sorel, berthe grandval, bernard blier, claude brasseur, pécsi sándor és koncz gábor játssza./mti/

--

bb 2. három mű bemutatója a zenei hetek kórushangversenyén

i ol-tm-lm fm

1963. szeptember 25.

a budapesti zenei hetek alkalmából a vándorkórus hangversenyén három új művet mutat be a koncerten közreműködő ganzmávg női kara. shakespeare születésének 400. évfordulója alkalmából magyarországon először ezen a koncerten hangzik el john hind angol zeneszerző shakespeare téli regéjének szövegére komponált „a házaló dala,, című kórusműve.

bemutatják a hangversenyen tornyos györgy szerzeményét, a szabó lőrinc fordította shakespearei szövegre alkotott „egy kislány meg egy legény,, című művét.

a harmadik kóruszám zenéjét pászti miklós szerezte csokonai „a szépség,, című versének szövegére.

a két magyar kórusmű kottáját már árusítják, az angol szerző művét decemberben adja ki a népművelési intézet./mti/

--

18/2